

**УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ” – ШТИП
ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ**

UDC 63(058)

ISSN 1409-987X

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2010
YEARBOOK**

ГОДИНА 10

VOLUME X

**GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF AGRICULTURE**

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП, ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK**

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP, FACULTY OF AGRICULTURE

Издавачки совет

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Илија Каров
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
Проф. д-р Рубин Гулабоски
М-р Ристо Костуранов

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph.D
Prof. Ilija Karov, Ph.D
Prof. Blazo Boev, Ph.D
Prof. Liljana Koleva-Gudeva, Ph.D
Prof. Rubin Gulaboski
Risto Kosturanov, M.Sc

Редакциски одбор

Проф. д-р Саша Митрев
Проф. д-р Илија Каров
Проф. д-р Блажо Боев
Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
Проф. д-р Верица Илиева
Проф. д-р Љупчо Михајлов
Проф. д-р Рубин Гулабоски
Доц. д-р Душан Спасов

Editorial staff

Prof. Sasa Mitrev, Ph.D
Prof. Ilija Karov, Ph.D
Prof. Blazo Boev, Ph.D
Prof. Liljana Koleva-Gudeva, Ph.D
Prof. Verica Ilieva, Ph.D
Prof. Ljupco Mihajlov, Ph.D
Prof. Rubin Gulaboski, Ph.D
Ass. Prof. Dusan Spasov, Ph.D

Одговорен уредник

Проф. д-р Саша Митрев

Editor in chief

Prof. Sasa Mitrev, Ph.D

Главен уредник

Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

Managing editor

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, Ph.D

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
Центар за странски јазици
Филолошки факултет, УГД
(англиски јазик)

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasova
(Macedonian)
Center for foreign languages
Faculty of Philology, GDU
(English)

Техничко уредување

Славе Димитров
Благој Михов

Technical editor

Slave Dimitrov
Blagoj Mihov

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
Земјоделски факултет
Бул „Крсте Мисирков“ бб
п.фах 201, 2000 Штип, Македонија

Address of editorial office

Goce Delcev University
Faculty of Agriculture
Krste Misirkov b.b., PO box 201
2000 Stip, R of Macedonia

СОДРЖИНА
CONTENT

Саша Митрев, Душан Спасов, Илија Каров, Емилија Костадиновска, Билјана Ковачевиќ Идентификација на причинителот на стеблената некроза кај домотот во Република Македонија Sasa Mitrev, Ilija Karov, Dusan Spasov, Emilija Kostadinovska and Biljana Kovacevik Identification of the causer of tomato pith necrosis in the Republic of Macedonia	9
Илија Каров, Саша Митрев, Билјана Ковачевиќ Појава и идентификација на причинителот на болеста „бела мувла“ кај сончогледот во Република Македонија Ilija Karov, Sasa Mitrev, Biljana Kovacevik Appearance and identification of the causer of “white mold” at sunflower plants in the Republic of Macedonia	25
Лилјана Колева-Гудева, Фиданка Трајкова Производствени карактеристики на црешовиден домот <i>Lycopersicon</i> <i>esculentum</i> Mill. var. <i>cerasiforme</i> (Dunal) во струмичкиот реон Liljana Koleva-Gudeva, Fidanka Trajkova Production characteristics of cherry tomato <i>Lycopersicon esculentum</i> Mill. var. <i>cerasiforme</i> (Dunal) in the Strumica region	35
Виолета Иванова, Виолета Димовска Определување на вкупни флаван-3-оли во вино Violeta Ivanova, Violeta Dimovska Determination of total flavan-3-ols in wine	45
Ацо Кузелов, Митре Стојановски, Дијана Насева Учество на основните делови и ткива во труповите од крстоски добиеени помеѓу <i>буша</i> и <i>сементалец</i> Aco Kuzelov, Mitre Stojanovski, Dijana Naseva Participation of main components and tissues in carcasses of scruss received between and Bushy Simental	59

Лилјана Колева-Гудева, Фиданка Трајкова, Мите Илиевски Содржина на некои биогени елементи и други физиолошки карактеристики кај пиперка (<i>Capsicum annuum L.</i>) добиени во <i>In vivo</i> и <i>In vitro</i> услови Liljana Koleva-Gudeva, Fidanka Trajkova, Mite Ilievski The content of some biogene elements and other physiological characteristics of pepper (<i>Capsicum annuum L.</i>) obtained <i>In vivo</i> and <i>In vitro</i> conditions	69
Зоран Димитровски Опасности и несреќи при експлоатација на тракторите во земјоделското производство Zoran Dimitrovski Hazards and accidents with tractors in the agricultural production	81
Мите Илиевски, Далибор Јованов, Весна Зајкова-Панова Некои хемиски својства на смолниците распространети во штипскиот, пробиштипскиот и светиниколскиот регион Mite Ilievski, Dalibor Jovanov, Vesna Zajkova Paneva Some chemical properties of the vertisols in the region of Stip, Probistip and St. Nikole	91
Тамара Јованов-Марјанова, Еленица Софијанова, Виолета Димовска, Виолета Иванова Преку интегрирани маркетинг комуникации до подобро пазарно позиционирање на македонското вино Tamara Jovanov Marjanova, Elenica Sofijanov, Violeta Dimovska, Violeta Ivanova Through integrated marketing communications to better market positioning for the Macedonian wine	103
Иван Пачев, Свилен Рајков, Иван Димитров, Драгица Спасова Influence of sowing duration of wintering <i>fodder pea</i> on tuber-formation and plant residues content for improving soil fertility Иван Пачев, Свилен Рајков, Иван Димитров, Драгица Спасова Влијание на рокот на сеидба кај зимскиот фуражен грашок врз формирањето грутки и содржина на растителните остатоци за подобрување на плодноста на почвата	119

Ivelina Nikolova, Svilen Raykov, Dusan Spasov Study the efficacy of regent 800 ВГ against pea granivore <i>Bruchus Pisi</i> <i>L. (Coleoptera, Bruchidae)</i>	
Ивелина Николова, Свилен Рајков, Душан Спасов Проучување на ефикасноста на препаратот Регент 800 ВГ против грашковиот жижок <i>Bruchus Pisi L. (Coleoptera, Bruchidae)</i>	127
Трајко Мицески, Петар Клетникоски Динамика и моментална состојба на производството на тутун во Република Македонија	
Trajce Miceski, Petar Kletnikoski Dynamics and real situation of tobacco production in the Republic of Macedonia	137
Верица Илиева, Саша Митрев, Илија Каров, Наталија Маркова, Емилија Костадиновска, Билјана Ковачевиќ Квалитетни својства на семето од пченица произведено и доработено во „Унисервис агро“ – Штип во периодот 2008-2010 година	
Verica Ilieva, Sasa Mitrev, Ilija Karov, Natalija Markova, Emilija Kostadinovska, Biljana Kovacevik Quality characteristics of wheat seed produced and processed in „Uniservis agro” - Stip between 2008 and 2010.....	147
Критериуми за објавување во Зборникот	157

ПРЕДГОВОР

Излегувањето од печат на десеттото издание на Годишниот зборник 2010 на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип е уште еден од плејадата докази за нашата посветеност на науката и нејзината апликација во земјоделството. Десет години континуирано вложување во сопствените знаења и можности значи исто така и активно учество во планирањето и спроведувањето на севкупното земјоделското производство. Вклучувањето во современите текови на земјоделието, придонесот во подигање на нивото на производството во земјава, следењето на новите достигнувања во светот и нивна успешна примена во соодветната земјоделска практика се наши приоритети и секојдневни обврски.

Науката е примарен фактор за конструктивен развојот на секоја област од современото општество, особено за развојот на општество кое е базирано на знаење. Како плод од стручно-апликативната и научноистражувачката дејност на Земјоделскиот факултет произлегуваат и десетте изданија на годишен зборник. Почнувајќи од 2001 година со првото издание на Годишниот зборник на ЈНУ Институт за јужни земјоделски култури, па продолжувајќи од 2006 година со изданијата на Земјоделскиот факултет ја обелоденуваме нашата продуктивна мисла. Инволвирањето на науката во аграрот е еден од нашите водечки приоритети. Со тоа го унапредуваме производството на здрава храна по квалитет и по квантитет, придонесуваме за развојот на индустријата за преработка на земјоделските производи, влијаеме во управувањето на македонските природни ресурси, а со тоа непосредно и во развојот на руралната и урбаната средина.

Целокупниот спој на традицијата во земјоделското производство, науката и апликацијата се темел за унапредување на аграрот во земјава. Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип се определи да ја негува и штити таа богата и вековна традиција на земјоделско производство, да ја надополнува и надградува со современи научни достигнувања и да ја развива и унапредува креирајќи соодветни студиски програми за додипломски студии и студии за втор и трет циклус од високото образование.

Нашето практично искуство и научната мисла несебично ги споделуваме со македонската стручна и научна јавност. Искуствата и знаењата стекнати од имплементацијата на многу домашни, меѓународни, апликативни и стручни проекти ги пренесуваме и споделуваме со јавноста, а доказ за сето тоа е една деценија на публикување на Годишен зборник на Земјоделскиот факултет.

Издавачки одбор
Штип, март 2011 год.

Одговорен уредник
Ректор, проф. д-р Саша Митрев

FOREWORD

The appearance in print of the tenth edition of the Yearbook 2010 of the Faculty of Agriculture at Goce Delcev University – Stip is another proof of our dedication to science and its application in agriculture. Ten years of continuous investment in knowledge and opportunities means active involvement in the planning and implementation of the overall agricultural production. Keeping pace with the modern trends in agriculture, contributing to the increase of production in our country, following the new achievements in the world and applying them successfully in agricultural practices are our priorities and everyday obligations.

Science is a primary factor for the constructive development of every area of modern society, especially for the development of a society founded on knowledge. The ten editions of the Yearbook are a result of the research and applicative activities at the Faculty of Agriculture. Beginning with the first edition of the Yearbook of the Institute for Southern Agricultural Crops in 2001, and continuing with the editions of the Faculty of Agriculture in 2006, we have been sharing our productive thought. The involvement of science in agriculture is one of our leading priorities. In this way we give our contribution to the advancement of the production of healthy food both qualitatively and quantitatively, the development of the industry for processing of agricultural products, the management of Macedonian natural resources, which in turn leads to the development of the rural and urban areas.

The combination of tradition in agricultural production, science and application are the foundation for the development of agriculture in our country. The Faculty of Agriculture at Goce Delcev University – Stip has set out to foster and protect the rich century-old tradition in agricultural production, to supplement and enrich it with modern scientific achievements, and to develop and promote it by creating relevant study programmes for undergraduate, post-graduate and doctoral studies.

We generously share our practical experience and scientific thought with the Macedonian professional and scientific public. We make public our experience and knowledge acquired as a result of the implementation of numerous national and international applicative and professional projects, a proof of which is a decade of publishing the Yearbook of the Faculty of Agriculture.

Editorial board
Stip, March, 2011

Editor in chief
Rector, Prof. Dr. Sasa Mitrev

ДИНАМИКА И МОМЕНТАЛНА СОСТОЈБА НА ПРОИЗВОДСТВОТО НА ТУТУН ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Трајко Мицески¹, Петар Клетникоски²

Краток извадок

Тутунот е најзначаен земјоделски производ од Република Македонија со најголемо учество во вкупниот извоз на земјоделско-прехранбените производи или во апсолутна извозна вредност од околу 110.312,090 американски долари (во 2009 година). Заради прегледност на динамиката на производството на тутун, даваме табеларни и графички прикази, кои ќе послужат како информации корисни за менаџментот од земјоделската област за анализирање и насочување на производството во наредниот период, согласно со стратешкиот развој на аграрната политика на ЕУ. Статистичките податоци покажуваат дека динамиката на производството на тутун во анализираниот период покажува циклични движења. Така за анализираниот период (1997-2009) просечната површина под тутун изнесува 17.282 ha, додека просечната количина на откупен тутун изнесува 22.370 t.

Клучни зборови: *откупен тутун, надворешно-трговски биланс, циклични движења.*

1). „Goce Delcev” University, Faculty of economics, „Krste Misirkov” b.b, 2000 Stip, R.epublic of Macedonia, trajko.miceski@ugd.edu.mk

2). „Goce Delcev” University, Faculty of agriculture, „Krste Misirkov” b.b, 2000 Stip, R.epublic of Macedonia, petar.kletnikoski@ugd.edu.mk

DYNAMICS AND REAL SITUATION OF TOBACCO PRODUCTION IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Trajce Miceski, Petar Kletnikoski

Abstract

Tobacco is the most important agricultural product with biggest share in agriculture import of around 110.312,090 USA \$ (in 2009). Tables and figures presented in the paper will serve as useful information for good agricultural management, for giving analyses and directions in the forthcoming period, according to the strategic development and agricultural policy of the EU. Statistical data reveal cyclical movement in the analyzed period. The average area under tobacco in the analyzed period (1997-2009) is 17.282 ha, and the average quantity of ransomed tobacco is 22.370 t.

Key words: *ransomed tobacco, import-export ratio, cyclical movemen*

1. Вовед

Тутунот претставува една од главните стратегиски земјоделски култури во Република Македонија. Производството на тутун се базира на одгледувањето на ориенталните ситнолисни ароматични тутуни. Околу 37.384 фармери се занимаваат со производство на тутун. Со цел да се вклучиме во тековите за развојот и ограничувањата на производството на тутун, согласно со интенциите на ЕУ и глобалната светска политика, ние како земја апликант за членство во ЕУ мора да имаме слика за динамиката на движење на производството на тутун. Затоа во овој труд ја истакнуваме динамиката на производството на тутунот за еден долгорочен период, како и моменталната состојба во која се наоѓа тутунопроизводството во Р. Македонија. Исто така ќе направиме осврт на откупот на тутунот, како и тешкотиите со кои се соочуваат производителите на тутун во Република Македонија. Заради прегледност на динамиката на производството на тутун, даваме табеларни и графички прикази кои ќе послужат како информации корисни за менаџментот од земјоделската област за анализирање и насочување на производството во наредниот период, согласно со стратешкиот развој на аграрната политика на ЕУ.

2. Материјал и метод на работа

Истражуваната проблематика ја наложи потребата од користење на соодветни податоци објавени од Државниот завод за статистика на Република Македонија, како и од Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство на Република Македонија и поширока литература која се наведува на крајот од трудот. Посебен осврт се направи врз расветлувањето на ретроспективните, моментните и перспективните погледи на значењето на производството на тутун во Република Македонија.

Во обработката на податоците се користени: аналитичкиот, математичко-статистичкиот и компаративниот метод. Како платформа се користени секундарни интерни и секундарни екстерни извори на податоци.

3. Резултати и дискусија

1.1. Динамика на производството и откупот на тутун во Република Македонија

Заради добивање на сознание за производството и откупот на тутун Република Македонија во еден долгорочниот период, 1997-2009 година, извршена е анализа на објавените статистички податоци од тој период. (табела 1). Од оваа табела се гледа дека се јавуваат осцилации како кај површините под тутун, така и кај бројот на склучени договори и откупената количина на тутун. Овие осцилации се резултат на цикличното движење на производство на тутунот во Република Македонија. Така за анализираниот период просечната површина под тутун изнесува 17.282 ha, додека просечната количина на откупен тутун изнесува 22.370 t, а пак просечниот број на договори со производителите на тутун изнесува 35.347 договори.

1.2. Моментална состојба на тутуно-производството во Република Македонија.

Согласно со податоците на Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство (табела 2) за производната 2009/2010 година, *склучени* се околу 38.710 договори, што е за околу 26% повеќе од минатата 2008 година (30.519 броја) односно 30% повеќе во споредба со 2007 година. Откуп на тутун од реколта 2009 година вршеле 7 регистрирани тутунски претпријатија за откуп. Од табела 1 се гледа дека во 2009 година се насеани вкупно 16.145 ha. Од овие површини биле откупени околу 23.222 t или 4.449 милиони денари, што претставува зголемување за 44% во однос на претходната, 2008 година. Во 2010 година се очекува да бидат откупени 25.000 t на суров тутун во лист (табела 2). Просечната откупна цена на

тутунот во 2009 година била околу 192 ден/kg, додека во 2010 година се очекува просечната откупна цена да достигне 170 ден/kg. Субвенциите кои ги дава Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство за kg произведен и откупен тутун во 2009 година изнесувале 60 ден/kg, а истата вредност на субвенциите е предвидена и за 2010 година (табела 2).

Производителите на тутун постојано се соочуваат со одредени проблеми и неправилности кои создаваат револт кај производителите. Некои од тие проблеми и неправилности се:

- појава на дилери при откупот на тутунот кои во одредени моменти се однесуваат и над Законот за тутунот и тутунски производи, маргинализирајќи ги притоа претставниците на здруженијата на тутунопроизводителите;
- откупот во несоодветни услови и лоши откупни центри кои не ги исполнуваат минималните стандарди за работа, согласно со законската регулатива;
- неевидентирање на одбитоците за време на процената на тутунот од страна на откупувачите;
- недобивањето листа на вкупно предаден тутун и одбитоци кои се задржуваат при исплатата на истиот.

Овие неправилности следени од пониските откупни цени на тутунот во 2010 г. создаваат одреден револт кај тутунопроизводителите. Но треба да се земе предвид дека кај тутунот, како и кај сите други земјоделски култури, постои циклично движење на неговата цена која е диктирана од пазарот, односно од понудата и побарувачката на тутун. Ова доведува до тоа дека и самите откупувачи на тутун се, пред сè, приватни претпријатија кои мораат да го следат пазарот.

1.3. Надворешно-трговски биланс на тутунот

Извозот на тутун и преработки од тутун во 2009 година е реализиран вкупно на 18.221 t, што е помалку за 17% помал финансиски ефект во однос на 2008 година, односно може да се оцени дека 2008 година била подобра во извозот од 2009 година. Постигната е повисока просечната продажна цена кај ферментираниот тутун во 2009 година, која изнесуваше 5.63 американски долари по килограм, наспроти 5.03 американски долари по килограм во 2008 година. Кај цигарите просечната цена во 2009 година изнесуваше 8.52 американски долари по килограм, што е за 15% помалку во споредба со претходната 2008 година. Вкупните остварени финансиски резултати во извозот од тутун и тутунски производи во 2009 година изнесуваат 110.312,090 американски долари, што е помалку 10% споредено со 2008 година (122.752,440 САД \$) (табела 3).

Додека, увезени се 2.594 тони тутун и цигари што е 33% помалку во однос на 2008 година (3.879 t). Потрошени се вкупно 8.5 милиони американски долари или за 19% помалку од 2008 година (10.503,074 американски долари) (табела 4).

Заклучоци

Тутунот претставува една од главните стратегиски земјоделски култури во Република Македонија. Тутунот е најзначаен земјоделски производ од Република Македонија со најголемо учество во вкупниот извоз на земјоделско-прехранбените производи или во апсолутна извозна вредност од околу 110.312,090 американски долари (во 2009 година). Околу 37.384 фармери се занимаваат со производство на тутун.

Статистичките податоци покажуваат дека се јавуваат осцилации како кај површините под тутун, така и кај бројот на склучени договори и откупената количина на тутун. Овие осцилации се резултат на цикличното движење на производство на тутунот во Република Македонија. Така за анализираниот период просечната површина под тутун изнесува 17.282 ha, додека просечната количина на откупен тутун изнесува 22.370 t, а пак просечниот број на договори со производителите на тутун изнесува 35.347 договори.

Анализата на динамиката на производството на тутун во Република Македонија, како информации дополнети со анализа на влијанието на многубројните фактори за таквиот нивни развој, ќе послужат за изведување на констатации за анализирање и насочување на производството во наредниот период, согласно со стратешкиот развој на аграрната политика на ЕУ и глобалната аграрна политика во светот.

Литература

- Анакиев Б. (1973). Тутунопроизводството во социјалистичките земјоделски организации во прилепскиот реон и изнајдување рационални организации на истото, Прилеп.
- Блажески Б. (1999). Странски капитал во развојот на Република Македонија”, Скопје.
- Икономовски А. (1970). Duvan u svetskoj i jugoslovenskoj privredi, Beograd.
- Commission of the european communities, COUNCIL REGULATION fixing the premium and guarantee thresholds for leaf tobacco by variety group and Member state for the 2002, 2003 and 2004 harvests and amending Regulation (EEC) No 2075/92, Brussels, 21.11.2001 COM (2001) 684 final 2001/0276 (CNS).
- Јакимоски Ј. (1995). Задругарството во Република Македонија, Хелветика, Скопје.

- Македонска Академија на науките и уметностите (1997). Национална стратегија за економскиот развој на Република Македонија, Скопје.
- Markuart R. (1994). Современи пристапи во менаџментот - Менаџмент во агробизнисот, Институт за социолошки и политичко-правни истражувања, Скопје.
- Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство на Р.Македонија, (1996). Стратегијата за развој на земјоделството, шумарството и водостопанството во Македонија, Република Македонија, Скопје.
- Мицески Т. (1997). Некои аспекти на развојната стратегија на тутунското стопанство, 18-ти симпозиум за тутун, Охрид.
- Мурарџалиев А. (1999). Нов приод кон предметот економика на аграрот, Астра Ар, Скопје.
- Статистички завод на Република Македонија, Статистички годишници на Република Македонија 1997-2009.
- Tobacco Briefing,"International Tobacco Growers Association", East Grinstead, West Sussex RH 18 5FA, England, August 1994.

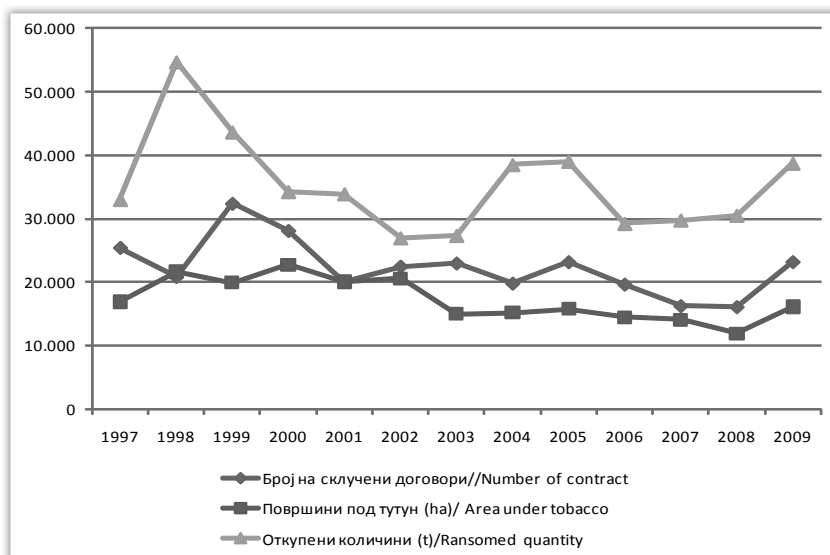

ПРИЛОГ

Табела 1 - Динамика на производството на тутун во Македонија
(1997-2009)

Table 1 - Dynamics in production of tobacco in Macedonia (1997-2009)

Години Years	Број на склучени договори/ Number of contract	Површини под тутун (ha)/ Area under tobacco (ha)	Откупени количини (t)/ Ransomed quantity (t)
1997	33.000	16.890	25.452
1998	54.661	21.657	20.880
1999	43.622	19.947	32.398
2000	34.254	22.785	28.122
2001	33.906	20.074	20.097
2002	26.971	20.615	22.500
2003	27.343	15.017	23.000
2004	38.493	15.204	19.839
2005	39.028	15.808	23.206
2006	29.230	14.503	19.681
2007	29.771	14.100	16.290
2008	30.519	11.927	16.126
2009	38.710	16.145	23.222
Просек Average	35.347	17.282	22.370

Слика 1. Динамика на производството на тутун во Македонија (1997-2009)
Figure 1. Dynamics in production of tobacco, in Macedonia (1997-2009)

Табела 2 - Моментална состојба на производството на тутун во Македонија
Table 2 – Actual situation of tobacco production in Macedonia

	Откупено количество (t)/ Ransomed quantity (t)	Вредност во милиони денари/ value in million denars	Просечна откупна цена во ден/kg/ Average of ransomed price den/kg	Висина на субвенција во ден/kg/ Subsidies in Den/kg
2003	23.000	1.803	78,4	-
2004	19.839	2.718	137	-
2005	23.206	2.910	125,4	15
2006	19.681	2.325	118,14	15
2007	16.290	2.290	140,57	30
2008	16.126	2.700	167,42	45
2009	23.222	4.449	191,95	60
2010 (се очекува)/ (expected)	25.000	4.250	170	60

Табела 3 - Вредност на извозот на тутун од Македонија
Table 3 - Value of tobacco export from Macedonia

Производ/ Product	Единична мера/ Unite	2002	2003	2004	2005	2008	2009
Фермен- тиран тутун/ Fermented tobacco	t	17.378	22.200	15.248	15.117	19,305	15.547
	Просечна цена \$/kg/ Average price	3,28	3,12	3,7	3,8	5,03	5,63
Цигари/ Cigarettes	t	3.000	10412	2.317	2.315	2.547	2.674
	Просечна цена \$/kg/ Average price	6,36	7,96	6,34	6,34	10,07	8,52

Табела 4 - Вредност на увозот на тутун во Македонија
Table 4 - Value of tobacco import in Macedonia

Производ/ Product	Един. мера/ Unite	2002	2003	2004	2005	2008	2009
Ферментиран тутун/ Fermented tobacco	t	3.381	3.168	4.125	2.683	3.260	1.880
	Просечна цена \$/ kg Average price	2,48	2,19	2,04	3,04	3,22	4,51
Цигари/ Cigarettes	t	502	326	266	266	619	714
	Просечна цена \$/kg/ Average price	5,80	9,9	13,8	13,8	9,49	11,6